

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اعضای هیئت تحریریه

دکتر فرزانه آفاحسینی، دکتر امیر آقا خاوری، دکتر بتول احمدی، دکتر حسن ابوالقاسمی، دکتر بهادر علمی هرنزی، دکتر سیدحسن امامی رضوی، دکتر خلیل انصاری، دکتر کامران باقری لنگرانی، دکتر محسن باوندی، دکتر پروین پاسalar، دکتر مسعود پژشکیان، دکتر مسعود پورمقدس، دکتر غلامرضا پورمند، دکتر سیدضیاء الدین تابعی، دکتر حسینیه تاجرزاده، دکتر محمدحسین تقی‌یسی، دکتر سیدابوالقاسم جزایری، دکتر علی جعفریان، دکتر محمدعلی جوادی، دکتر مجید حاجی فرجی، دکتر علی حائری، دکتر علی‌اکبر حق‌دوست، دکتر حمیدرضا خانکه، دکتر علی خلچ، دکتر یحیی دولتی، دکتر احمد رضا دهپور، دکتر فاطمه رخشانی، دکتر محمدرضا رزاقی، دکتر امیدوار رضایی، دکتر علیرضا زالی، دکتر یدالله زاهدپاشا، دکتر محمدرضا زرین‌دست، دکتر محسن ساغری، دکتر سیدجمال الدین سجادی، دکتر سیدابراهیم سجادی جزی، دکتر حمید سهراب‌پور، دکتر ناصر سیم‌فروش، دکتر محمدرضا شمس‌اردکانی، دکتر بهزاد شمس‌مورکانی، دکتر محمد شمسی شهرآبادی، دکتر حسین‌علی شهریاری، دکتر محسن شیرازی، دکتر سیاوش صحت، دکتر سیدشهاب الدین صدر، دکتر سید محمود طباطبایی‌فر، دکتر حسن عارفی، دکتر فریدون عزیزی، دکتر بهرام عین‌اللهی، دکتر محمد غفرانی، دکتر اکبر فاضل، دکتر علی فتحی آشتیانی، دکتر داریوش فرهود، دکتر سیدعباس فروتن، دکتر رضا فرید حسینی، دکتر مصطفی قانعی، دکتر محمدحسن قدیانی، دکتر محمدحسین کلانتر معتمدی، دکتر سیدمحمد رضا کلانتر معتمدی، دکتر رویا کلیشاوی، دکتر باقر لاریجانی، دکتر مینو محرز، دکتر کاظم محمد، دکتر صادق مسرت مشهدی، دکتر فرشته معتمدی، دکتر علیرضا مصدقی‌نیا، دکتر سیدحسن مقدم‌نیا، دکتر حسین ملک‌افضلی‌اردکانی، دکتر سیدعلی ملک‌حسینی، دکتر رضا ملک‌زاده، دکتر مجید ملکی، دکتر پروین میرمیران، دکتر محسن ناصری، دکتر ایرج نبی‌پور، دکتر شهربانو نخعی، دکتر ابوالحسن ندیم، دکتر سعید نمکی، دکتر فریدون نوحی بزنجانی، دکتر احمدعلی نوربالا، دکتر فاطمه‌سادات نیری، دکتر محمد حسین نیکنام، دکتر مرضیه وحیدستجردی، دکتر حسین وحیدی، دکتر علی‌اکبر ولایتی

مشاوران عالی علمی: همه اعضای وابسته و مدعو فرهنگستان علوم پزشکی

مشاوران: دکتر نرگس تبریزچی، دکتر مریم خیام‌زاده، دکتر ناهید دانش، دکتر لادن ناز زاهدی، دکتر محمدحسین عزیزی، دکتر محسن نوروزی‌نیا

ویراستار انگلیسی: دکتر آیه نقی‌زاده

کارشناس: مصصومه افشاری

ویراستار ادبی: فرزانه کوهی

ویراستار استنادی: هلیا شهرابی فراهانی و پریسا سپهرآرا

صفحه‌آرآ: سهیلا ترکمندی

محل انتشار: تهران

تلفن: ۰۲۱-۸۸۶۵۶۱۸۳

نامابر: ۰۲۱-۸۸۶۵۶۱۸۳

نشانی: تهران، بزرگراه شهید حقانی، خروجی کتابخانه ملی و

مجموعه فرهنگستان‌ها، فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری

اسلامی ایران

کد پستی: ۱۵۳۸۶-۳۳۳۱۴

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵/۴۶۵۵

سایت اختصاصی: <http://ams.ac.ir>

عنوان: فصلنامه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

ضرورت انتشار

فرهنگستان علوم پزشکی متشکل از فرهنگستان، دانشمندان و صاحب نظران علوم سلامت است که با آرمان توسعه و کمک به امنیت پایدار ملی^۱، فرهنگسازی سلامت، و تحقق مرجعیت علمی در حوزه سلامت تلاش می‌نماید. این نهاد با ظرفیت‌های بالقوه علمی، پژوهشی و نظریه‌پردازی، از جایگاه بیژه‌ای در نظام علم و فناوری کشور برخوردار است. لذا به منظور انتشار نتایج فعالیت‌ها و ترویج این دستاوردهای کلان، تدوین و انتشار نشریات با ماهیت علمی - پژوهشی، فرهنگی - ترویجی ضروری و اجتناب‌نایبر است.

اهداف و حوزه فعالیت فصلنامه

هدف اصلی: ایجاد کانونی برای مبادرات علمی، راهبردی، فرهنگی و حرفه‌ای حوزه سلامت

اهداف اختصاصی

انتشار مطالب و دستاوردهای علمی و پژوهشی و مستندات فرهنگی و ترویجی مفید و کلان در حوزه‌های مرتبط با اهداف مصوب فرهنگستان به شرح زیر:

- اعتلای اخلاق حرفه‌ای و فرهنگ سلامت
- مشاوره، نظریه‌پردازی و آینده‌نگری در همه زمینه‌های سلامت
- نیل به استقلال علمی در حوزه سلامت و علوم و فنون مرتبط
- توسعه علوم و فنون در حوزه سلامت

کمک به دستیابی جامعه و آحاد مردم به بالاترین سطح سلامت همه جانبه، با رویکرد اعتلای اخلاق حرفه‌ای، فرهنگ بومی، عدالت در سلامت، محوریت انسان سالم در پیشرفت و توسعه، تکریم و الگوگاری، بنیان‌های اسلامی و فرهنگسازی مناسب

- مشارکت در دیدهبانی و رصد و پالایش همه ابعاد سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی
- صیانت از میراث فرهنگی و تمدن اسلامی و ایرانی در عرصه علوم سلامت
- رشد و گسترش دانش‌های فلسفه و حکمت، اخلاق و فقه اسلامی در حوزه سلامت و پژوهشی
- انتشار دیدگاه‌ها، نتایج مطالعات، نقدها و نظریات صاحب‌نظران، انجمن‌ها و مؤسسات علمی - تحقیقاتی، و سایر علاقمندان و ذی‌نفعان حوزه سلامت
- انتشار نتایج تحقیقاتی، اعم از تحقیقات اولیه و ثانویه معتبر و مورد تأیید انجام شده در فرهنگستان، یا سایر مراکز علمی که مرتبط با اهداف و مأموریت و برنامه‌های راهبردی فرهنگستان تشخیص داده می‌شوند
- با توجه به اهداف فرهنگستان چاپ این نشریه به صورت الکترونیک خواهد بود.

مخاطبان و مشترکان

- تمامی ذی‌نفعان راهبردی، داخلی، خارجی و بین‌المللی نظام سلامت و آموزش پژوهشی
- تمامی صاحب‌نظران حوزه سلامت و حوزه‌های میان‌رشته‌ای مرتبط با علوم سلامت
- سایر دانشمندان، فرهنگستان، دانش‌پژوهان، دانشجویان، علاقمندان مستقل

راهنمای نویسنده‌گان

فصلنامه ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران نظرها، نتایج پژوهش‌ها و دستاوردهای علمی، پژوهشی و فرهنگی نویسنده‌گان و صاحب‌نظران حوزه سلامت و علم و فناوری را که با رعایت ضوابط اخلاقی و علمی و شرایط مندرج در این دستورالعمل تهیه و تنظیم و به تأیید داوران رسیده باشند، منتشر می‌کند:

موضوعات: نقد و نظر در همه زمینه‌های سلامت، مسائل و اولویت‌های مرتبه با سیاست‌های کلی سلامت، ابلاغی مقام معظم رهبری، نقشه جامع علمی کشور و سلامت و سایر اسناد راهبردی نظام علم و فناوری و نظام سلامت، مطابق اهداف و وظایف مندرج در اساسنامه فرهنگستان علوم پزشکی.

مقاله‌های نویسنده‌گان در قالب مقاله‌های اصلی (پژوهشی) (Original Articles)، معرفی (Review Articles)، دیدگاه و نظر (Perspective, opinion)، مقاله‌های کوتاه (Short Communication)، نامه به سردبیر (Letter to the Editor)، خلاصه سیاستی/بیانیه رسمی (Policy Brief/Formal Statement) و مقاله مفهومی (Conceptual Paper) پذیرفته می‌شود. این مجله در نظر دارد مطلب بالا در زمینه‌های مختلف سلامت بهویژه، سیاست‌گذاری، آینده‌نگاری، مرجعیت علمی، اقتصاد و اقتصاد مقاومتی، رصد کلان، فرهنگ و فرهنگسازی، توسعه علمی و فناوری، استقلال علمی، نوآوری، سبک‌های سالم زندگی، اخلاق و معنویت، پیشرفت و تحول در علوم بالینی و علوم پایه پژوهشی و سایر حیطه‌های علوم سلامت را پس از داوری دقیق و همتا و اعمال نظرات اصلاحی چاپ نماید.

۱. سلامت از ارکان توسعه و امنیت پایدار ملی

سایر ملاحظات

- مقاله‌های صرفاً ترجمه، پذیرفته نمی‌شود.
- مقاله‌های ارسالی قبلاً در نشریات دیگر به چاپ نرسیده باشند.
- مقاله‌های ارسالی همزمان یا پیش از مشخص شدن تصمیم نهایی، به سایر مجلات ارسال نشوند.
- مقاله‌های حاصل از مطالعات کیفی پذیرفته می‌شوند.
- گزارش و خلاصه مقاله‌ها و اصل مقاله‌های منتخب همایش‌های علمی پذیرفته می‌شوند.
- نقل مطالب این نشریه با ذکر مأخذ آزاد است.
- آراء مندرج در مقاله‌ها لزوماً به معنی دیدگاه‌های فرهنگستان نیست.
- مقاله‌های ارسالی از نظر همانندی با سایر متون انتشار یافته بررسی می‌شوند.
- مطالبی که برای چاپ مناسب تشخیص داده نشوند، برگردانده نمی‌شوند.
- چکیده مقاله به زبان فارسی و انگلیسی هریک در صفحه جدآگانه و شامل ۲۰۰-۴۰۰ کلمه باشد.
- چکیده مقاله باید به هر دو زبان فارسی و انگلیسی ارسال شود و متن چکیده انگلیسی و فارسی باستی باهم مطابقت داشته باشند.
- هر مقاله پژوهشی باید بین ۳ تا ۵ کلید واژه انگلیسی و فارسی، بر مبنای واژگان کنترل شده سرعونانه‌ای موضوعی پزشکی MeSH و اصطلاح نامه پزشکی فارسی داشته باشد. کلیدواژه‌های غیرپزشکی نیز باید بر مبنای سرعونانه‌ای موضوعی کتابخانه باشند. کلیدواژه‌های پزشکی بر غیرپزشکی ارجحیت دارند.
- هر مقاله پژوهشی حاوی حداقل ۳۵۰۰ واژه است (به جز چکیده، جدول‌ها، تصویرها، نام نویسنده‌گان، تقدیر و تشکر و منابع).
- هر مقاله حاوی حداقل ۸ جدول یا نمودار است. نمودارها و جدول‌ها باید در صفحات جدآگانه تنظیم شوند.
- مقاله در فایل ورد (Word) ارسال شود.
- نمودارها، جدول‌ها و تصاویر باید با زیرنویس به صورت آماده برای چاپ ارائه شوندو در صورتی که از منبع دیگری برداشته شده است؛ باید ذکر شود.
- مطالب جدول‌ها و نمودارها و نیز توضیحات جدول‌ها، نمودارها و تصویرها باید به زبان فارسی باشد.
- ارجاعات باید درون متن در میان پرانتز آورده شوند.
- برای ارجاع از استانداردهای مرتبط، مطابق سبک ونکور (Vancouver) استفاده شود.
- همه پانویس‌ها در همه جای مقاله حذف شود و فقط در صورت الزام، عبارت لاتین موردنظر داخل پرانتز در متن باید.
- رعایت آیین نگارش زبان فارسی الزامی است و از به کار بردن کلمات خارجی که معادل رسا در فارسی دارند؛ خودداری شود.
- شماره صفحه‌ها در وسط و پایین صفحات درج شود.
- اعداد فارسی با اعشار (/) و اعداد انگلیسی با نقطه (.) نوشته شوند.
- هریک از تصاویر بایستی با فرمت JPEG یا TIFF و با پrecision تصویر حداقل ۳۰۰ dpi برای نشریه ارسال شود.
- جدول‌ها، نمودارها و تصاویر بایستی به ترتیبی که در مقاله می‌آیند شماره‌گذاری شوند.
- بالای هر جدول باید عنوان آن نوشته شده باشد.
- زیر هر تصویر و یا نمودار باید توضیحات لازم درج شده باشد.
- در متن مقاله می‌توان از واژه‌های اختصاری استاندارد استفاده نمود. البته در نخستین بار کاربرد واژه اختصاری بایستی شکل کامل آن در پرانتز بیان شود.
- فایل پرشنامه به صورت جدآگانه به عنوان پیوست ارسال شود.
- فرم امضاء نویسنده‌گان به امضا تمام نویسنده‌گان برسد و در سیستم ارسال مقاله ثبت شود. مسئولیت صحت امضا تمام نویسنده‌گان با نویسنده مسئول است.
- همه منابع در انتهای مقاله فقط به زبان انگلیسی باشد، نحوه استفاده از منابع فارسی در ادامه مقررات مندرج در این راهنما بیان شده است.
- واژه و یا عباراتی که به صورت علائم اختصاری به کار برده شده، در نخستین بار استفاده آن به طور کامل در پرانتز ذکر شوند.
- پذیرش و چاپ مقاله منوط به دریافت شناسه ORCID از سوی نویسنده‌گان محترم است. لذا خواهشمند است جهت دریافت اطلاعات بیشتر به files/site1/files/manual_ORCID.pdf مراجعه فرمایید.

نحوه ارسال مقاله

- نویسنده‌گان محترم می‌توانند با مراجعه به پایگاه فرهنگستان علوم پزشکی به نشانی <http://ams.ac.ir> مقاله‌ها و نویشته‌های خود را به صورت برخط (Online) ارسال کنند. ارسال فایل مقاله با نام و مشخصات کامل همه نویسنده‌گان و نام و مشخصات محل تحقیق، مرکز یا مراکز تحقیقاتی یا علمی همکار ضروری است. تعداد صفحات هر مقاله باید بیش از ۱۵ صفحه A-4 (شامل متن، جدول‌ها، نمودارها، تصاویر و منابع) نباشد.
- فرم‌ها و فایل تنظیم مقاله در سایت، در منوی «راهنمای نویسنده‌گان» موجود است.
- رعایت موازین اخلاق پزشکی و حرفاء، آداب اخلاقی نگارش و پژوهش، حق مالکیت معنوی تحقیقات و نویشته‌های علمی، مقررات جمهوری اسلامی و نیز موازین بین‌المللی و همه ضوابط علمی و قانونی در تأثیفات علمی الزامی است.
- مسئولیت صحت و سقم مطالب به عهده نویسنده‌گان است.
- نظرات نویسنده‌گان به منزله نظر فرهنگستان نیست و چنانچه نظری به فرهنگستان نسبت داده شده باشد باید منبع آن نیز نوشته شود.
- تبصره: چنانچه پژوهش و تهیه مقاله با استفاده از بودجه تحقیقاتی مؤسسه انجام شده است، نام مؤسسه و شماره ثبت طرح در پایان مقاله ذکر شود و نیز مجوز کتبی مؤسسه مربوطه درباره چاپ مقاله در فصل نامه علمی - پژوهشی فرهنگستان علوم پزشکی همراه مقاله ارسال شود.
- تبصره: مقاله‌های مروری و مروری سیاست‌مانیک، فقط از پژوهشگران مجرب و مسلط به موضوعات مربوطه، که دارای تأثیفاتی در همان زمینه‌ها هستند، پذیرفته می‌شود. مشروط برآنکه در سه سال گذشته مقاله مروری در آن زمینه منتشر نشده باشد.

تنظیم بخش‌های مختلف مقاله

در تنظیم و نگارش قسمت‌های مختلف مقاله‌های ارسالی باید ترتیب زیر رعایت شود:

صفحه عنوان

صفحه عنوان در تمام انواع مقاله‌ها ثابت است و باید به هر دو زبان فارسی و انگلیسی نوشته شود.

صفحه عنوان شامل: عنوان کامل مقاله به فارسی و انگلیسی، نام و نام خانوادگی، رتبه و سمت علمی و دانشگاه یا بخش یا مؤسسه همه نویسندهان، نام و نشانی محل کار، پست الکترونیک، شماره تلفن و دورنگار نویسنده مسئول جهت تماس و اعلام تعارض منافع است.

شرایط انتخاب عنوان مقاله

عنوان مقاله باید تکراری باشد یا توسط نویسنده دیگری در مقاله دیگری و به زبان مجله یا هر زبان دیگری به چاپ رسیده باشد.

عنوان مقاله باید گویای مطالعه باشد و از ذکر فرمول و علائم اختصاری در آن خودداری شود.

عنوان باید حاوی متغیرهای اصلی پژوهش باشد و کلمه‌های اضافی نداشته باشد.

شرایط انتخاب عنوان کوتاه مقاله

عنوان کوتاه مقاله در هنگام صفحه‌آرایی و برای دسته‌بندی مقاله استفاده می‌شود و باید حداقل ۱۸ حرف باشد.

مقاله اصیل(پژوهشی) (Original Article): در اولویت چاپ قراردارند و شامل حداقل ۳۵۰۰ کلمه و ۸ تصویر/جدول است. در مقاله اصیل باید حداقل به ۳۰ منبع ارجاع داده شود.

در همه مقاله‌ها؛ تعداد کلمات شامل متن اصلی مقاله است. لذا عنوان فارسی و انگلیسی، چکیده فارسی و انگلیسی، نمودارها، جدول‌ها، شکل‌ها، منابع، بخش تقدیر و تشکر و تضاد منافع را شامل نمی‌شود.

مقاله مروری (Review Article): در این نوع مقاله‌ها نویسنده باید احاطه کامل بر موضوع مقاله داشته باشد و حداقل شامل ۵۰۰۰ کلمه است. باید حداقل به ۳۰ منبع و حداقل ۴۵ ارجاع داده شده باشد که در این بین حداقل سه منبع از فعالیت‌های پژوهشی خود نویسنده پیرامون موضوع مقاله است. مقاله‌های مروری به مروری روایی (Narrative)، سیستماتیک، و متأنالیز تقسیم‌بندی می‌شوند.

مقاله کوتاه (Short Communication): این مقاله ساختار مشابه مقاله‌های پژوهشی دارد با این تفاوت که یافته‌های مطالعه اندک است. این مقاله‌ها حداقل در ۲۵۰۰ کلمه تنظیم شده‌اند و به ۱۵ منبع ارجاع داده اند.

نامه به سردبیر (Editorial)/سرمقاله (Letter to the editor): مربوط به اظهارنظر و نقد علمی مسائل روز علمی و یا نقدی بر یک مقاله علمی است که معمولاً چکیده، جدول و نمودار نداشته و حداقل ۱۵۰۰ کلمه دارد و بیش از ۵ منبع ندارد.

مقاله دیدگاه و نظر (Perspectiveand opinion): مقاله‌های دیدگاه (Perspective)، از منظر نگارنده مطلب را در مورد مفهوم یا ایده‌ای در یک زمینه خاص و مقاله نظر (Opinion) از منظر نگارنده تفسیر، تحلیل یا متدولوژی خاص مطرح می‌کند. این مقاله‌ها حداقل ۲۰۰۰ کلمه را در بر می‌گیرند.

مقاله مفهومی (Conceptual Paper): نظریه‌های موجود را با روش‌هایی به هم ارتباط می‌دهند، پیوندی بین رشتہ‌ها است و در نهایت بینش‌هایی در چند سطح و دامنه نظری ارائه می‌دهد. این مقاله حداقل ۵۰۰۰ کلمه است.

ساختار مقاله پژوهشی: مقاله پژوهشی شامل عنوان (فارسی و انگلیسی)، چکیده و کلیدواژه‌ها (فارسی و انگلیسی)، مقدمه، روش کار، یافته‌ها، بحث و نتیجه‌گیری، تقدیر و تشکر و فهرست منابع است.

چکیده مقاله: لازم است کلیه مقاله‌ها دارای چکیده فارسی و انگلیسی حداقل تا ۲۵۰ کلمه به صورت سازمان یافته با عنایین مجزا شامل زمینه و هدف (Methods)، روش (Background)، روشن (Results)، یافته‌ها (Conclusion) و نتیجه‌گیری (Results) باشد. خلاصه مقاله باید به گونه‌ای تنظیم شود که بیان‌گر کل مقاله باشد. بعد از چکیده فارسی باید سه تا پنج واژه با عنوان «واژگان کلیدی» (Keywords) ذکر شود که در عنوان و چکیده مقاله آمده باشد.

مقدمه: باید ضمن بیان زمینه، اهمیت و هدف پژوهش، خلاصه‌ای از مطالعات و مشاهدات مرتبط با پژوهش موردنظر را که در گذشته به انجام رسیده است پرسش‌ها بدون پاسخی که این تحقیق به آن‌ها پاسخ می‌دهد را با ذکر منابع مربوطه بیان کند. مقدمه حداقل ۷۰۰ کلمه است.

روش: در این بخش باید نوع مطالعه، روش کار یا نوع آزمایش و مشاهدات انجام شده به طور دقیق و با جزئیات کامل ذکر شود. به روش کار باید به گونه‌ای نوشته شود که هر خواننده‌ای بتواند با مطالعه آن، تجربه نویسنده مقاله را تکرار کند، در صورت استفاده از مواد مصرفی، نام کامل و سازنده آن در داخل پرانتز ذکر شود. در صورت استفاده از روش‌های قبلی ذکر مرجع روش الزامی است. در مواردی که از روش یا روش‌های جدید استفاده می‌شود لازم است اطلاعات کافی در مورد آن داده شود تا در صورت نیاز توسط سایر افراد قابل انجام باشد. در صورت استفاده از داروی خاص، نام ژنریک دارو، دوز و نحوه استفاده از آن ذکر شود. نام آزمون‌های آماری و برنامه‌های رایانه‌ای مورد استفاده در پژوهش نیز الزامی است. در این بخش نمونه‌های مورد مطالعه و ویژگی‌های دموگرافیک آنها، چگونگی انتخاب نمونه‌ها، نحوه جمع‌آوری اطلاعات (مثلاً پرسشنامه)، روش‌های آزمایشگاهی و تجهیزات مورد استفاده (اعم از روش مصرف، کارخانه سازنده و ...) و نیز روش‌های آماری مطالعه، معیارهای ورود و خروج، و ... به طور کامل شرح داده شوند. نام دقیق پرسشنامه و پایایی و روایی آن ثبت شود.

به صورت اختصار روش بررسی شامل ۱. زمان و مکان اجرای پژوهش، ۲. سوژه‌ها و نمونه‌های مورد آزمون و ملاک انتخاب، روش نمونه‌گیری و منطق تعداد نمونه (این قسمت بسیار مهم است و در ابتدای امر مورد کارشناسی قرار می‌گیرد)، ۳. نحوه جمع‌آوری اطلاعات، ۴. رعایت مוואزن اخلاق در پژوهش، ۵. ابزارهای اندازه‌گیری، ۶. آزمون‌های آماری است.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از پژوهش باید به صورت ترکیبی از متن، جدول و نمودار یا شکل گزارش شود. مطالب جدول‌ها و نمودارها باید به صورت کامل در متن تکرار شود، بلکه ذکر شماره نمودار یا جدول در متن کافی است. جدول‌ها و نمودارها باید به صورت Word باشند. در مقاله‌های طولانی برای وضوح بیشتر مطالب ممکن است مطالب زیر عنوان فرعی (Sub-heading) در قسمت نتایج و بحث ذکر شود.

بحث و نتیجه‌گیری: این بخش لازم است با تأکید بر یافته‌های مطالعه حاضر به بیان تفاوت‌ها و شباهت‌های مطالعه انجام شده با یافته‌های سایر مطالعات مشابه پپردازد. در این قسمت نیازی به تکرار مجدد جزئیات یافته‌ها نمی‌باشد بلکه تاکید بر جنبه‌های جدید و مهم مطالعه و نتیجه‌گیری از یافته‌ها کافی است. لازم است ذکر شود که آیا یافته‌های مطالعه برای اثبات فرضیه یا فرضیه‌های مطرح شده در پژوهش کافی است یا به بررسی‌های بیشتری نیاز است. نتیجه‌گیری کلی، بیان مشکلات و محدودیت‌های عمدۀ مطالعه و همچنین نقاط قوت آن در پایان این بخش الزامی است.

تقدیر و تشکر: از تمامی افرادی که در مطالعه همکاری داشته‌اند، اما فاقد معیار کافی برای عنوان شدن در بین نویسنده‌گان مقاله بوده‌اند در این قسمت قدردانی می‌شود. این افراد عبارتند از؛ کسانی که در نگارش مقاله همکاری داشته‌اند، یا از پژوهش حمایت مادی یا علمی کرده‌اند. چنانچه پژوهش با استفاده از بودجه تحقیقاتی مؤسسه یا دانشگاهی انجام شده است، باید نام آن مؤسسه یا دانشگاه به همراه شماره ثبت طرح در آخر مقاله ذکر شود.

تضاد منافع: نویسنده‌گان باید هرگونه تعارض احتمالی منافع مثل دریافت وجه در قبال نگارش مقاله، یا به دست آوردن موجودی یا سهم در یک سازمان را که ممکن است از طریق انتشار مقاله به دست بیاید و یا از دست برود به صورت مشخص بیان کنند.

فهرست منابع: کلیه منابع باید به زبان انگلیسی نوشته شوند، اطلاعات کتابشناختی منابع منتشر شده با زبان فارسی به انگلیسی ترجمه شوند و در انتهای آنها عبارت [in Persian] آورده شود. اطلاعات کتابشناختی کلیه منابع استفاده شده در مطالعه به ترتیب استناد در متن شماره‌گذاری و منابع مطابق با استاندارد و نکودور تنظیم شوند.

مقاله کوتاه (Short Communication): با چارچوب مقاله اصیل با حجم حداقل ۲۵۰ کلمه نگاشته می‌شود.

ساختمار مقاله مروری

مقاله مروری می‌تواند یکی از ۳ نوع مروری روایتی (Narrative)، سیستماتیک (Systematic) یا متانالیز (Meta-analysis) باشد. مقاله مروری باید جامع و کامل بوده و در تنظیم آن حداقل از ۳۰ منبع و حداقل ۴۵ منبع معتبر که حداقل سه منبع مرتبط از خود نویسنده است؛ استفاده شده باشد. اجزای این نوع مقاله‌ها شامل عنوان فارسی و انگلیسی، چکیده فارسی و انگلیسی، کلید واژه‌ها، و متن کامل (Full text) مقاله شامل مقدمه، روش‌ها، یافته‌ها، بحث و نتیجه‌گیری، تشرک و قدردانی، تضاد منافع و فهرست منابع باشند. فقط خلاصه و گزارش نمودن نتایج کار دیگران کافی نیست بلکه نظریه‌پردازی و نتیجه‌گیری جدید باید صورت گیرد. چکیده این مقاله‌ها در واقع شامل جمع‌بندی نهایی بررسی می‌باشد.

ساختمار نامه به سردبیر /Editorial to Editor / سرمقاله

این نوشتۀ‌ها بدون چکیده بوده و فقط حاوی متن است که بایستی حداقل ۱۰۰۰ کلمه به همراه ۵ منبع باشد. مقاله مربوط به اظهارنظر و نقد علمی مسائل روز علمی و یا نقدی بر یک مقاله علمی است که در مجله چاپ شده است.

فهرست مطالب پاییز ۱۴۰۲

عنوان	صفحه
❖ سخن سردبیر: چشمهای از فرهنگ سلامت	۳۷۱
❖ پیش‌گفتار: انسانِ انسان در تجلیل مقام علمی و معنوی استاد راحل دکتر عباس شفیعی	۳۷۳
❖ اولویت‌های مهم بخش سلامت، راهبردها و راهکارها	۳۷۶
❖ نامه رئیس فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران به سردبیر مجله پزشکی لنست	۳۷۹
❖ نامه رئیس فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران به دبیر کل محترم سازمان ملل متعدد (۱)	۳۸۱
❖ نامه رئیس فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران به دبیر کل محترم سازمان ملل متعدد (۲)	۳۸۲
❖ راهبردهای تقویت چرخش مغزها و جذب نخبگان در نظام سلامت: مطالعه مرور میدانی (فائزه نظری رباطی، محمد صادقی، زهرا عسکری و همکاران)	۳۸۴
❖ تحلیل خبرگان از وضعیت موجود آموزش فلوشیپ چشم‌پزشکی در ایران: آینده‌پژوهی (محمدعلی جوادی، شیما طباطبایی، حسن قاضی‌زاده هاشمی و همکاران)	۳۹۱
❖ نگاهی به چالش‌های پژوهش در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران (مهری افشاری)	۴۰۱
❖ رابطه بین همه‌گیری کرونا با کیفیت خواب، تکانش‌گری و سلامت روانی کودکان مقطع ابتدایی (سیدمجبی عقیلی، یگانه پرازده، انسیه بابایی)	۴۱۱
❖ وظایف اخلاقی افراد جامعه در نظام سلامت از منظر روایات اسلامی (سعیده موسوی، رسول محمدجعفری)	۴۱۸
❖ اثربخشی رفتارهای غیرمولد تحصیلی بر دشواری تنظیم هیجان، خودنظم‌جویی و خودپنداره تحصیلی (زهرا منبری، کیومرث کریمی، یحیی یاراحمدی)	۴۲۵
❖ اخلاق؛ ابزاری برای وصول به سلامت معنوی از نگاه قرآن کریم (فرزاد دهقانی، احمد ربانی خواه، محمد علیمحمدی)	۴۳۳
❖ فعالیت بدنی و مدل اکولوژیکی - اجتماعی (سیدکمال میرکریمی، لیلا فاضلی عارف)	۴۴۰
❖ بزرگداشت دکتر وارتگس نهایتیان، پایه‌گذار رشته آمار زیستی در ایران (احسان مصطفوی، حسین ملک‌افضلی، فاطمه برdestانی و همکاران)	۴۴۸
❖ فناوری‌های هوش مصنوعی در حوزه سلامت: کاربردها و چالش‌ها با افق آینده (مصطفی قانی، امیر جویا طلابی، حامد صاحبی و همکاران)	۴۵۳
❖ تغییرات غلظت ذرات معلق هوای شهر تهران و اثرات آن (محمدصادق حسنوند، ساسان فریدی، کاظم ندافی و همکاران)	۴۶۳
❖ برنامه جامع مراقبتی، حمایتی و توامندسازی جامعه کم‌توانان کشور (حمید مقدسی، سیدشهاب‌الدین صدر)	۴۷۲
❖ رشد پس از آسیب در تجارب زیسته زنان: مطالعه پدیدار شناختی (طیبه جهانگیری، منصوره تجویدی، فاطمه محمدی شیر محله و همکاران)	۴۸۰
❖ بررسی روند رشد داروهای زیستی در دهه گذشته با چشم‌انداز ۱۴۰۴ (سیده‌حنانه حسین‌زاده مقدس، سمية ولی‌زاده، فاطمه اخوان‌نوری و همکاران)	۴۸۷
❖ بایستدهای جذب و حفظ نخبگان (خلیل علی‌محمدزاده)	۴۹۵
❖ تقویت مطالعات فقر: قرار دادن پیمایش ملی مصرف مواد غذایی در خط مقدم (مونا پور قادری، مرتضی عبداللهی، آناهیتا هوشیار راد)	۴۹۷
❖ افزایش تجرد در میان دختران ایرانی (شکیبا پورآسد شهرک، زیبا تقی‌زاده)	۵۰۰
❖ معادل‌سازی فعالیت‌های اعضای هیئت علمی مراکز مطالعات و توسعه آموزش (سیاوش مرادی، آیین محمدی، حوریه محمدی کناری)	۵۰۳